

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сент.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сент.

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:
Месечно 3 франка тромесечно 9 франака,
годишње 36 франака

ЦЕНА ОГЛАСИМА:
Света огласи 0-20 фран. од петог реда, већи
огласи по погодби. Новац се полаже државни
комесаријат и дипломатски заступништва.

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ
Пошту слаш преко Краљ. Срп. Ген. Консулства
у Солуну

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ
Стан редакције Коломбо улица бр. 33 Salonique

Поједини бројеви се могу добити у Солуну код и
генције „Друштва грчке штампе“ ул. Булгарошкој
бр. 5, близу главне поште.

АУТОНОМИЈА ПОЉСКЕ

У ред држава, које су од европског рата веома много пренатиле долази и Пољска. Територија Пољске од почетка рата попрште је крвавих и огромних бораба. Уосталом таква је судбина Пољске. Кад год је у Европи дошло до рата између више држава, борбе су се преносиле на земљиште Пољске и уместо да међу њиховим резултатима буде и независност Пољске, наступала је деоба ове словенске државе. У прошлости је Пољска три пута дељена између Русије, Аустрије и Немачке. Европски рат затекао ју је у истим околностима. Народ од преко 18 милиона налазио се подељен трима државама, и то највећи део држала је Русија, за тим Аустрија и по том Немачка. Ниједна подела Пољске, па ни последња није могла задовољити заинтересоване државе. Отуда је са све три стране вођена жива пропаганда, да се цео пољски народ уједини под једном државом. Сасвим је било природно, да је Русија на то највише имала права као словенска држава, а имајући већ уз то готово две трећине Пољака на својој територији. То је уосталом било и сасвим право, јер док су Пољаци у Немачкој и Аустрији угњетавани и тиранисани, дотле су под окриљем Русије могли слободно развијати своју егзистенцију.

Чим је плануо европски рат, немачки агенти којих је се врло много затекло у руској Пољској дали су се на посао, да тамо изазову побуну против Русије. Међутим, Пољаци су проврели немачке намере и ове су пропале, не доневши никаквих резултата. У редовима руске војске бориле су се стотине хиљада синова Пољске са великом храброшћу и енергијом. Руски цар, да би их наградио и доказао своју искрену намеру, да се успостави независна и слободна краљевина Пољска после рата, једним указом дао је Пољској аутономију под протекторатом Русије.

територију Пољске и крваве сцене сличне онима у Србији и Велигији обновиле су се и овде. Становништво је опљачкано до голе душе, извршена су небројена недела и насиља, реквирирано је све што је вађено. То је био поход Хуна, на челу са модерним Атилом, кајзером Вилемом. Становништво руске Пољске осетило је тада огромну разлику између режима руског и немачког и схватило је жалосну судбину своје браће по крви, која стењу вековима под немачким јармом. Највеће патриоте Пољске, избегли у иностранство на челу са својим духовним вођом, славним књижевником Хевриком Сјенкијевићем дигли су свој глас против Немачке и Аустрије и изјаснили се у име својих потлачених земљака за Русију.

Прошло је доста месеца и прилике су се из основа промениле. Иницијатива борбе прешла је сасвим у руке Савезника. Аустријске армије свуда су потучене, немачке једва одолевају жестокој савезничкој офанзиви. Русија све дубље продире у Пољску. У овако неповољној ситуацији по себи централне државе почињу саветовања да се Пољској даде аутономију. Тиранин хоће да се покаже човечан, који лишава слободе, даје слободу. Иронија, каквој равне нема. Док немачки канцелар у Бечу држи саветовања са аустријским царом и његовом дипломатијом, дотле њихова штампа на сва уста распростире вест о аутономији Пољске. Међутим, војска се истовремено издају заповести, како је аутономија Пољске само проста бајка и ништа више.

Пољаци су пак доста искусили, да би се дали ухватити у клопку. Они знају, да се иза овакве аутономије крије нека замка. Проблем није тако тешко решити. Немачкој су потребне нове трупе, јер су њене резерве потпуно испрљене. 10 милиона Пољака у Русији долазе сасвим угодно, да јој за неко време даду извесне контингенте војника. Аутономија је мамац, којим немачки демон мисли да превари пољски народ и изведе га на кланицу. Намера тиранина сувише је јасна и Пољаци је без сумње прозиру. На њима је, да њено остварење осујете или бар

отежају, док им победоносне руске трупе не стигну у помоћ. А то ће бити скоро!

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Лондон. — Америчка је влада објавила немачку ноту у којој ова признаје своју одговорност за потопљење «Лузитаније» и изјављује да ће платити оштете.

Атина. — «Етнос» пише да је првзор, који Грчка даје у очи опште офанзиве савезника на Балкану, трагичан. За кратко време мач ће и топ повићи нове границе на Балканском Полуострву. А ми Јелини остајемо индиферентни. У место да мислимо на озбиљне догађаје који ће се ускоро десити ми се занимамо унутрашњим борбама.

Лондон. — Сер Едвард Карсон развио је у париској штампи предлог учинен г. Асквиту о мерама против Немачке. Он је рекао: «У мир као и у рату Немац је варварин и као с таквим треба с њиме поступати. Сви савезнички народи морају данас изјавити, да ни по закључењу миру неће послати представнике у Берлин и неће немачке примати све док земља не буде казнила кривце и све који су повредили законе неутралности.»

Лондон. — Јављају «Морнинг Посту» из Будим-Пеште, да се гроф Андраши шеф независне мађарске странке рачуна као најјачи кандидат који ће заменити Буријана, министра спољних послова. Гроф Андраши покушава да мало створи у дворској афери пријатно расположење за његово наименовање. Јављају да гроф Тиса једва чека да он оде за Беч. Он ће се ратосиљати свог великог политичког непријатеља.

Румунија за рат

Величанствене манифестације

Букурешт, 4. августа.

Јуче је одржан сјајан митинг универзитетских студената. Том приликом више угледних Румуна држали су говоре истичући вужност ступања Румуније у акцију.

Велики румунски писац и бивши министар, г. Делавранћа рекао је: «Ако Румунија без одлагања не ступи у акцију на страни Споразума, ја видим нашу земљу не само смањену, већ мртву. Студенти, који чине омладину имају свету

дужност да траже од г. Браћа на објаву рата».

Професор Антонеску рекао је: «Ми морамо тргнути мач и остварити наше снове. Ко год то не буде учинио, биће наш непријатељ».

На митингу је донета резолуција, којом се од владе тражи неодложна објава рата.

Јавља се истовремено, да су по целој Румунији одржане велике манифестације у корист рата.

СРПСКА ОДИСЕЈА

(3)

Ноћ нас је затекла у једном потоку. Око нас су се склопила снежна брда као беле утваре. Парче тамног неба спустило се на снежне врхове. Требао је се још попети на огромну снажну пирамиду, спустити се у дубодолину и тек ту после толиких напора на снегу и мразу преноћити. Ту је село Бицани.

Пењање уз ову литаницу било нам је нешто најтеже у животу. Новембарско сунце је преко дана мало раскравило снег, а мраз пред вече заледно, да је била ужасна поледица. Лево од козје стаје земљиште се уздизало стрмо, а десно је била провалија у коју се није смело погледати. Мало се оклизнути значило је пропаст. Донекле сам се држао и које како, али када се један војник, који је ишао испред мене, поче да клиза, ја се изгубих. Била је опасност да повуче све за собом. Он се оклизну и дочека на руке. Пође корак и опет се оклизну, па кад виде да тако не може изаћи он поче вћи на рукама и на ногама. Ја приших његов метод и пузећи извучем се из опасности.

У даљини су се виделе ватре. Слуптали смо се ка селу. Пошто смо се били разгукли и нисмо могли у мраку да се скупимо, сваки је готово имао за себе. Овде се видела једна група, онде друга, а све у тежњи за кровом и ватром. Али кров и ватру најје било лако наћи, јер су већ неке трупе раније дошле и заузеле готово све куће. Обишли смо око десет кућа и нигде нам нису хтели отворити. Задовољили би се и каквом кошаром, само да нисмо изложени мразу и бесним ударцима ветра, који је наносио ситан снег у лице. Најзад смо се склонили у једну кућу, где је сам целу ноћ издалека гледао у ватру и цвекотао од зиме.

15. новембар. Васјат.

Кренули смо рано по пичи. Према маршрути данас је требало прећи чувени Васјат.

Ишли смо не говорећи ништа, као да је и глас у нама замрзао. Клизали смо се с камена на камен и прескакали загађене потоке. Овде оне видео се по неки изврнут коњ, како предаје рачуне и гомили мртвих аустријских војника шћуђурени један уз другог.

Наилазимо и на наше војнике, који нису више у стању да иду. Ми им не можемо пружити никакву помоћ и она остају на милост и немилост мрза и Арнаута. Наилазимо на једнога регрута, који је пао лицем у снег и јечи у агонији. И сажалење као да се замрзло у нам. Сваки граби даље да не гледа ове тужне слике. Кад би неки покушао да дигне таквога, он је правио покрете као да одбија, јер је знао, да и ако се дигне и пође, до прече

мора опет пасти — па зашто онда не свршити пре него продужавати муке.

У једној колиби изван пута нашли су наши неколико војника пресечених преко половине — убали су их Арнауту ко зна због чега.

После подне смо се пели уз највеће брдо на овом путу уз сами Васјат. Пели смо се с највећим напорима док нас је ветар повијао као стабљике. Албанско сунце провиривало је некако дивље и бежало да што пре изађе из албанских кршева. И оно није волело ову дивљу земљу састављену из самих стена и кућица које су личиле на ластина гвезда. Само је Арнаутин љубио ове хриди, своју стено, боље ремено него груди и за њу је био готов у свако доба да да свој живот. Ветар је дувао косом којом смо се пели и повијао нас до земље.

— Наставиће се —

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Званични коминикон

Са нашег фронта

Солун, 4. августа

Непријатељски авионами бомбардовали су јуче Острво без усипаха. Пушкарње и обична намомада на целом фронту изузимајући у доли Дојрана где се операције развијају успешно. Јуче у јутру француске трупе заузеле су утврђење Торги и село Долзели на српској територији. Јуче после падне непријатељска артиљерија бомбардовала је наше ново-заузете положаје. Није извршен никакав противнапад.

Талијански коминике

Рим, 4. августа.

Талијанске трупе заузеле су непријатељске ровове северно од Карса у близини Сент Марка. Источно од Горице заробили смо доста војника.

Руски коминике

Петроград, 4. августа.

У области између Златне Липе и Дњестра наше трупе стално напредују. На реци Бистрици заузеле смо варош Колотвику.

У области Капил непријатељ је покушао да напада али је био одбијен.

Трупе генерала Брусилова заробиле су од 22 маја до 2. августа 7757 официра, 330.845 војника, 405 топова, 1526 митраљеза, 338 справа за бацање бомбе и 292 кола са барутом.

Француски коминике

Париз 4. августа.

У Шампањ, близу Гехира и у Артону код Харазе Французи су разбили немачке патроле. На фронту код Вердена јако бомбардовање.

Додније: на фронту Соме, после јаког бомбардовања Французи су прешли у офанзиву. Напредовали су успешно северно од села Морепа, англо-француске трупе заузеле су немачку линију ровова на фронту од 1500 м. и на извесним местима допрле су до пута који води из Гијомона за Морепа.

Јужно од тог села, на фронту од 2 км. у дубини од 300—500 мета-

ра, Французи су после јаке борбе узели све немачке положаје источно друма који иде из Морепа за Клеру. Немци су имали огромне губитке.

У овим борбама Французи су заробили доста војника чији број још није утврђен.

Јужно од Соме код Белоа Французи су једним налетом узели један систем ровова у дужини од 1200 метара. Заробили су 60 војника.

Смена аустријских официра

Петроград, 4. августа.

Агенција »Вестник« јавља: Генерал Хинденбург сменио је 13 команданата аустријских пукова.

Турци умиру

Агенција »Вестник« саопштава, да је на извесним местима кавкаског фронта половина турских трупа подлегла великим жегама.

Турци маскирају пораз

Лондон, 4. августа

Нарочити дописник енглеске штампе у Румели (Турска) пише да су, Турци, да би прикрили свој пораз, напустили Бир са Абд и повлаче ка истоку.

Руске победе

Лондон, 4. августа.

Војска аустријског надвојводе Карла, по заузећу Станислава од стране Руса, у опасности је да буде опкољена. Лавов ће бити евакуисан.

Потопљен немачки сумарен

Копенхаген, 4. августа.

Једна шведска крстарица потопила је близу Штокхолма један немачки сумарен.

Бомбардовање арсенала

Лондон, 4. августа

»Дели Експрес« сазнаје из сигурног извора да је једна савезничка ескадрила бомбардовала и разрушила немачки арсенал у Намиру.

Потопљена шпанска лађа

Марсель, 4. августа.

Шпанска лађа »Ганкогорта Мннди« која је својина друштва »Жил Блас« потопљена је од једног немачког сумарена близу шпанских обала. Незна се шта је било са посадом.

Ратна ситуација

Париз, 4. августа.

На западном фронту операције су застале услед рђавог времена. Међутим сваки се сада интересује за операције на руском и талијанском фронту где се настављају операције са великим успехом.

Док трупе Кадорне заузимају утврђене аустријске положаје код Соче, заробљавајући хиљаде војника, војска руског цара напредује на целом фронту.

Операције на источном фронту могу се резимирати на следећи начин: Три армије под командом генерала Брусилова оперишу методично ка Галицији, једна друга армија под командом генерала Каледина потискује Аустро-Немце полако али сигурно ка Ковелу. Италијанима је циљ да заузму Љубљану; као последица заузећа ове вароши биће и железничка пруга која иде из Трста и која ће дозволити нашим савезницима да заузму целу Истру.

Међу Савезницима

— Измена честитака —

Лондон, 4. августа.

Краљ Борђе честитао је телеграфски талијанском краљу на заузећу Горице. Талијански краљ одговорио је: »Заузеће Горице нови је доказ да талијанска војска и народ имају исту гвоздени вољу да с помоћу савезничких трупа задобију славну победу«.

Париз, 4. августа.

Г. Поенкаре упутио је поводом пада Горице следећи телеграм талијанском краљу: »Сазнао сам данас у једној вароши Алзаса заузетој од француских трупа за заузеће Горице од стране Талијана. Акламације становништва ослобођеног од наших трупа омогућиле су ми да још боље разумем радост Талијана ослобођених од њихове браће. Молим, Ваше Величанство, да прими моје топло честитање за сјајан успех његове војске«.

ИЗВЕШТАЈ ИЗ СРБИЈЕ

Васиљевићу Боривоју поручнику јавља се Лепосава Васиљевић Невесињска ул. 11.

Васиљевић Марко трг. из Београда да се јави жени Милица. Она је код своје мајке у Параћину. Здрав је са Митом.

Васиљевића Косту поручн. тражи мати Марија и јавља да је са ћерком у дому стараца у Београду.

Војиновић Драгиша студент филозофије, војни телеграфиста да се јави жени Дари Војиновић Бр. 51. Ниш,

код Агоре.

Војиновић Војислав моли за извештај о њему његов отац Радич Војиновић Чачак.

Војиновић Драгослав коњич. капет. I. кл. да се јави својима, а они јављају да су сви добро и здраво у Београду, Студеничка 26.

Војиновићу Брани учитељу Загорка Стојановић, Књажевац јавља да су сви здрави и да се јави на Књажевац или Алексинац, преко Др. Поповића.

Војиновић Станиша сврш. богослов тражи га Тодор Тошић каф. Краљево.

Војиновића Димитрија аудитора Христина Д. Војиновића пита за свога мужа Димитрија аудитора као и за два сина Славка и Војина.

Војиновић Миливоје поручник да се јави Анђи Војиновић Београд Далматинска бр. 1.

Војиновић Војислав пита за њега отац Радич Војиновић из Чачка и моли пријатеље да га известе ако што о њему знају.

Војиновић Миливоје рез. поручник пошт. чиновник. Анђелија Војиновић Београд, Далматинска 1. моли за извештај и да јој Миливоје одмах пошаље 200 круна.

Вукићевић Миливоје мајор, пита за њега Миливоје Крстић Цетињска ул. 2 и јавља му да су његови у Ужиду.

Вукосавић Павао медицинар нем. се јави Косари она га тражи преко Доброславе Борђевић Женева.

Војиновићу Брани учитељу јавља Загорка Ст. Стојановић Књажевац да су његови сви здрави и желе извештај о њему.

Витића Драгутина благајника коњичког арт. пука с децом тражи Церишки биро.

Влаковић Јоца бродар. чета нека се јави породици Раше Милошевића која о њему тражи извештај.

Вавричек Првослав апотекар бол. тимочке див. нека се јави Мари Тунер која му јавља да су сви здрави у Зајечару.

Вуковића Милоша пушкар тражи Новаковић Митар из Крагујевца Лудвигштрасе и пита га је ли жив и здрав.

Видојковићу Борђу арт. потпуковнику јавља Мирко Петковић Браничевска 27. да је у великој новчаној оскудици с породицом и моли га да му што пре и што више новаца пошаље на зајам.

Вујковића Радмила арт. капетана тражи мајка Јелена Његушева 50 Београд пита како су он и брат Владислав и моли за новац.

Вранеш Јован ајутант, Васиљевић Јанко мајор, Коњић Милорад потпоручник, Лађера Стеван потпоручник, Ђорић Љубомир, Милосављевић Коста, Поповић Филип капетан, Поповић Драгомир мајор, Лозанић Живојин рачуноводилац, Петровић Драгомир војн. суд. капетан, Вуковић Драгомир судија, Вељковић Иван низ. поручник, Теохаревић Теохар учитељ Стојановић Јован школски надзорник и Васојевић Ђока сви из Прокупља нека се јаве својим породицама.

Васић Драгутин трг. из Београда извештава своју жену и осталу породицу да је здрав. Моли Светодију да јави о свима и о радњи.

Оросди -- Бан

Централа:
Краља Ираклија бр. 5.

Оросди -- Бан

Филијала:
улица Венизелос бр. 4.

ПАЖЊА СРПСКОЈ ВОЈСЦИ

У СОЛУНУ ЈЕ ЈЕДИНА ФРАНЦУСКА
ФИРМА ЧИЈЕ ЈЕ СЕДИШТЕ
У ПАРИЗУ, УЛИЦА
ЛАФАЈЕТ 126.

ОРОСДИ-БАК

ЦЕНТРАЛА:
Улица Краља Ираклија бр. 5.
ФИЛИЈАЛИ:
Улица Венизелос бр. 4 где се говори српски
улица Венизелос бр. 8,
и улица Игњатија број 14.

ПОСЕТИТЕ РАДЉУ „ОРОСДИ-БАК“

улица Венизелос бр. 8.
Филијала:
Оросди -- Бан

улица Игњатија бр. 14
Филијала:
Оросди -- Бан

Препоручује:

Све врсте конфекционе робе,
Велики избор одела, шви-
шира и т. д.
Разноверсно кухинско пла-
се и порцеланско посуђе.
Све по цени врло умереној
и утврђеној.
Прима српски новачи по
дневном курсу.
Услуга брза и тачна.

Препоручује:

Своје велико стовариште
најбољих вина и ликера.
Велики избор разних кон-
зерви, бисквита, чоколада, те-
ста, саука, масла и т. д.
Цене су врло умерене и
утврђене.
Прима поручбине и на-
бавља све артикле.
Услуга брза и тачна.

ПОМОДНО - ГАЛАНТЕРИСКА РАДЊА

Меркада и Исака Х. Јесуа

основана 1830. г.

улица Венизелос број 31.

Највеће стовариште те врсте у Солуну
— Кућа у Паризу —

Огроман избор свиле, свију арте-
факата за хаљине, блузе. — Увек сте
у последње новости.

Платно «Каки» за г. г. офицере те
гово и по мери. Чарапа, траков, ру-
бља за господу и даме.

Цене најумереније и утврђене

Мењачко-Банкарска Радња

Баруха Салтиела и С. Скапа

ул. Венизелос бр. 8 — Солун.

Врши све врсте размене новача
најсолидније по дневном курсу, по
вољније по на другом месту.

Препоручује се нарочито Србима
34-30

Велика Посластичарница

АЛМОЗИНО

Улица Венизелос бр. 6. — Премо пута Тирлија

Најбоље и најукусније разне по-
сластиче увек свеже.

Велико стовариште разних чо-
колада и ликера

СЛАДОЛЕД и ЛЕДЕНА КАФА

Све по умереној и утврђеној цени,
јефттиније него где.

Необично брза услуга. Прима
на извршење све поручбине.

Говори се српски 33-30

ЗУБНА КЛИНИКА ЗУБНА КЛИНИКА

Д-р АЛБЕРТА ГАТЕЊО
ЗУБНОГА ХИРУРГА

Дипломираног од Медицинског Фа-
култета и Школе за зубно ле-
карство у Паризу.

Савршено лечи уста и врши све
модерне зубне радове. 35 30
18-то годишње искуство

84 ул. Венизелос, 147 ул. Егнатија

ЈОВАНАН ХАЦИ-ВАСИЛИЈА

Једини зубни лекар, доктор
медицине изучавао специјално
болести уста и зуба.

Атеље се налази улица Кој
бр. 49, поред самог мора.

Трамвајска станица улица Агња
Софија. 42-20

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0.50, 0.75 лепта и 1 драхме

Продају се свугде

Главна продаја у филијалу „Аглас“ киоск „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28-30
13-

Господо!

Препоручујемо Вам
да пушите
само

САЛОНИКА

ЦИГАРЕТЕ

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

РУЈА . . . . 20 циг. 1 дин.
ПЕРФЕКЦИОН 24 « 1 «
ВОГША . . . 24 « 0.80

Специјалитети:
МИРОДАТО 24 циг.
ЛЕДИ 24 « са зл. писком 0.65
« 24 са плута писком

СПЕЦИЈАЛ 24 цигарета . . . 0.50

Дуван за луле. На продају свугде.

Најпријатније одмориште у Солуну

БАШТА БЕЛА КУЛА

Највећи ресторан — чувена кујна

УВЕК УКУСНА и СВЕЖА ЈЕЛА

РАЗНА БЕЛА И ЦРНА ВИНА, МИНЕРАЛНЕ
ВОДЕ — ПРИМЕРНА ЧИСТОТА

ДИВНО УКРАШЕН ЛЕТЊИ РЕСТОРАН У СЈАЈНО
ОСВЕТЉЕНОМ ПАРКУ

Свако вече одлична музика за време вечере. — У
самом парку концерти и биоскопске представе. Сваког
дана две представе. Прва од 7-9 а друга од 9-12 увече.
УЛАЗНИЦА 0.55 ДИН. 46-20